

15.03.2018 № 2337-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2337-19> (дата звернення 16.08.2018).

25. Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських: Наказ МВС України від 17.11.2015 № 1465 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1445-15> (дата звернення: 06.08.2018).

26. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 18.08.2018).

УДК 342.51

ВОЛКОВ В.А.

ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ

У статті автором досліджено сутність категорії «правовий статус», на підставі чого сформульовано поняття «адміністративно-правовий статус Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками», обґрунтовано його наявність. Визначені структурні елементи адміністративно-правового статусу Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками та досліджено їх зміст.

Ключові слова: правовий статус, адміністративно-правовий статус, Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками, компетенція.

В статье автором исследована сущность категории «правовой статус», на основании чего сформулировано понятие «административно-правовой статус Государственной службы по лекарственным средствам и контролю за наркотиками», обосновано его наличие. Определены структурные элементы административно-правового статуса Государственной службы по лекарственным средствам и контролю за наркотиками и исследовано их содержание.

Ключевые слова: правовой статус, административно-правовой статус, Государственная служба по лекарственным средствам и контролю за наркотиками, компетенция.

In the article the author examined the essence of the category “legal status”, on the basis of which the concept “administrative and legal status of the State Service for Drugs and Drug Control” was formulated, its presence is justified. Structural elements of the administrative and legal status of the State Service for Drugs and Drug Control have been determined and their content has been examined.

Key words: legal status, administrative and legal status, State Service for Drugs and Drug Control, competence.

Постановка проблеми. Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками, як центральний орган виконавчої влади України, здійснює реалізацію державної політики у сферах контролю якості та безпеки лікарських засобів, медичних виробів та обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу; ліцензування господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібно торгівлі лікарськими засобами, обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів; державне регулю-

вання і контроль у сферах обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу. Вищевикладене дає змогу говорити про особливу роль цієї служби в механізмі виконавчої влади, а також про наявність у неї певного кола повноважень, які реалізуються у суспільних відносинах державно-владного (управлінського) характеру. Участь у відносинах такого типу та приналежність до виконавчої гілки влади, на нашу думку, зумовлюють наявність у Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками правового статусу, врегульованого нормами адміністративного права, тобто адміністративно-правового статусу. Вважаємо, що ця правова категорія потребує певного наукового аналізу, з огляду на наявні зміни в системі центральних органів виконавчої влади, перерозподіл повноважень між ними, а також тенденцію до децентралізації управлінських функцій держави.

Аналіз останніх публікацій. Дослідженням питання адміністративно-правового статусу різноманітних державних органів були присвячені праці С.А. Зливка, С.Л. Курила, Д.В. Мандичева, Н.О. Рибалки, О.О. Харенка [1–5]. Натомість сучасних спеціальних досліджень правового статусу Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками, зокрема адміністративно-правового, не проводилося, що надає цій публікації відповідної актуальності.

Метою статті є проведення наукового аналізу категорії «адміністративно-правовий статус» відповідно до правового становища Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками, визначення його особливостей та структури.

Виклад основного матеріалу. Вважаємо, що насамперед слід розпочати із визначення змісту основних правових конструкцій, які ми будемо використовувати у нашому дослідженні. Поняття «правовий статус» у науковій літературі досліджується як відповідно до фізичних осіб, так і юридичних, зокрема державних органів. В узагальненому вигляді правовий статус визначається як встановлене нормами права становище його суб'єктів, сукупність їх прав і обов'язків [6, с. 655]. Відповідно, до фізичних осіб його визначають як сукупність прав, обов'язків і законних інтересів особи, що визнаються і гарантуються державою [7, с. 231]. О.О. Бандурка під правовим статусом державного органу розуміє певну сукупність його повноважень юридично-владного характеру, реалізація яких забезпечує виконання покладених на нього завдань [8, с. 23]. Б.М. Габричидзе серед елементів правового статусу державного органу виділяє такі складники: місце державного органу в загальнодержавній системі; політичну і державно-правову характеристику органу держави; основи взаємин цього органу з іншими державними органами; принципи організації та діяльності державного органу; основи компетенції; види правових актів, що видаються цим державним органом [9, с. 10–11].

Досліджуючи особливості здійснення державного управління, В.Я. Малиновський зазначає, що правовий статус органу державного управління складається з таких основних елементів: завдання та цілі, компетенція, відповідальність, порядок формування та процедури діяльності цих органів. Крім цього, в структурі правового статусу він виділяє підпорядкованість як поняття, що характеризує організаційну залежність органу нижчого рівня від органу вищого рівня, а також підзвітність і підконтрольність органів виконавчої влади як правові категорії, що визначають певний стан (режим) організаційних відносин між органами виконавчої влади [10, с. 377–378]. Елементи правового статусу прокуратури визначаються В.В. Сухоносом таким чином: місце прокуратури в системі поділу влади, державному механізмі та його складовій частині – державному апараті; взаємозв'язки і взаємини прокуратури з іншими владними структурами; завдання прокуратури; принципи організації і діяльності прокуратури; функції прокуратури; компетенція (сукупність повноважень) прокуратури (права і обов'язки прокурорів); правове становище посадових осіб прокуратури, порядок їх призначення і звільнення; систему правових і соціальних гарантій прокурорської діяльності [11, с. 202].

Отже, в узагальненому вигляді під правовим статусом органу виконавчої влади слід розуміти визначене нормами права його становище в загальній системі органів виконавчої влади, що виражається у його призначенні, структурі, компетенції, відповідальності, підзвітності та підконтрольності та дає йому змогу бути суб'єктом відповідних суспільних відносин.

Наступним розглянемо поняття «адміністративно-правовий статус». А.П. Коренев говорить, що адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади визначається Конституцією, іншими законами, положеннями про органи. Адміністративно-правовий статус органу виконавчої влади визначається також його конкретним призначенням, місцем і роллю в системі управління [12, с. 82–83].

В.Б. Авер'янов відзначає, що термін «адміністративно-правовий статус» охоплює комплекс конкретно визначених суб'єктивних прав і обов'язків, які закріплені за відповідним

суб'єктом нормами адміністративного права. Тобто необхідною ознакою набуття особою адміністративно-правового статусу є наявність у неї конкретних суб'єктивних прав і обов'язків, які реалізуються цією особою як в адміністративних правовідносинах, так і поза ними. Отже, з одного боку, коли йдеться про потенційну здатність суб'єкта адміністративного права мати певні права і виконувати обов'язки, акцентується увага на його адміністративній правосуб'єктності. З іншого боку, коли йдеться про наявні у того ж суб'єкта права й обов'язки, то мається на увазі його адміністративно-правовий статус [13, с. 194].

У цьому аспекті цікавою є думка Ю.М. Старілова, який підкреслює тезу про те, що якщо орган державного управління вчиняє дії, які не передбачені його компетенцією і не встановлені нормативно-правовими актами, якщо він не використовує владних розпорядчих повноважень або примусових механізмів і правових інструментів, то в цьому разі орган управління здійснює діяльність, що не належить до сфери адміністративно-правового регулювання і, отже, не є суб'єктом адміністративного права і тому не має відповідного адміністративно-правового статусу [14, с. 309].

На думку Т.О. Коломоєць адміністративно-правовий статус – це сукупність суб'єктивних прав і обов'язків, закріплених нормами адміністративного права за певним органом. Водночас обов'язковою ознакою набуття суб'єктом адміністративно-правового статусу є наявність у нього конкретних суб'єктивних прав і обов'язків, що реалізуються у рамках як адміністративних правовідносин, так і поза ними [15, с. 64].

Згідно з поглядами Д.В. Мандичева, адміністративно-правовий статус Державної служби з лікарських засобів – це складна правова конструкція, що включає в себе систему закріплених у нормативно-правових актах прав, обов'язків і відповідальності, відповідно до яких вказаний орган влади формує свою діяльність [3, с. 44].

Як проміжний висновок визначимо, що «адміністративно-правовий статус» органу виконавчої влади – це визначене нормами права, зокрема адміністративного, його становище в загальній системі органів виконавчої влади, яке виражається у його призначенні, функціональній спрямованості, організаційній структурі, підзвітності, підконтрольності, компетенції, відповідальності, що дає змогу йому бути суб'єктом адміністративно-правових відносин.

Якщо звернутися власне до структури адміністративно-правового статусу, то можна побачити, що на це явище є різноманітні точки зору. В.Б. Авер'янов зазначає, що «... компетенція (права й обов'язки) є головним складником змісту правового статусу кожного органу, що доповнюється такими важливими елементами, як: завдання, функції, характер взаємозв'язків з іншими органами (як по «вертикалі», так і по «горизонталі»), місце в ієрархічній структурі органів виконавчої влади, порядок вирішення установчих і кадрових питань тощо» [13, с. 247]. В.Я. Малиновський до обов'язкового елемента правового статусу також відносить певний обсяг повноважень, закріплений за кожним органом виконавчої влади, відповідно до покладених на нього завдань і функцій, тобто компетенції. Він наголошує, що центральне місце і переважну частину серед повноважень органу виконавчої влади становлять державно-владні повноваження, тобто повноваження щодо прийняття обов'язкових до виконання рішень і забезпечення їх здійснення тими, кому вони адресовані [10, с. 377–378]. Д.М. Павлов дещо розширює перелік відповідних елементів та відносить до структури адміністративно-правового статусу органу виконавчої влади норми про цілі, завдання, функції та принципи діяльності, норми, що регламентують порядок створення, реорганізації та ліквідації, структуру, підпорядкованість органу, та норми, які визначають його повноваження [16, с. 38]. С.В. Ківалов також серед складників адміністративно-правового статусу центральних органів виконавчої влади виділяє їх функції, завдання, компетенцію [17, с. 96–99].

Є також наукові дослідження, в яких зазначені елементи адміністративно-правового статусу об'єднуються у відповідні групи (блоки). Так, Д.М. Бахрах відзначає, що суттєвим фактором для визначення адміністративно-правового статусу органу виконавчої влади має бути і наявність трьох основних блоків: цільового, структурно-організаційного і компетенційного [18, с. 355]. А.П. Альохін складовими частинами правового статусу органу держави і посади визначає чотири елементи: цільовий блок; компетенція; організаційний блок елементів; відповідальність [19, с. 106]. Схожу думку має М.Ю. Івчук, відповідно до наукових здобутків якого елементами адміністративно-правового статусу є: юридично закріплені цілі, завдання та функції; компетенція; організаційно-структурний компонент (нормативне регулювання порядку утворення (обрання, призначення), легалізації, реорганізації, ліквідації, підпорядкованості, установлення та зміни внутрішньоорганізаційної структури, право на організаційне самовизначення, процедури діяльності тощо); відповідальність [20, с. 40].

Зазначений вище поділ елементів адміністративно-правового статусу державного органу ми вважаємо цілком доцільним, отже, стосовно Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками зазначимо, що її адміністративно-правовий статус – це визначене нормами права, в т.ч. адміністративного, становище служби в загальній системі органів виконавчої влади, яке виражається у її призначенні, функціональній спрямованості, організаційній структурі, підзвітності, підконтрольності, компетенції, відповідальності та дає змогу їй виступати суб'єктом адміністративно-правових відносин.

Складовими елементами адміністративно-правового статусу Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками визначимо:

- інституціональний блок (мета, завдання, функції);
- організаційно-структурний блок (порядок створення, ліквідації, реорганізації, тип організаційної структури, підзвітність, підконтрольність);
- компетенційний блок (повноваження, предметна та територіальна підвідомчість, особливості відповідальності, гарантії реалізації повноважень).

Розглянемо ці елементи дещо детальніше. Метою Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками (як кінцевого результату її діяльності) можемо визначити забезпечення якості та безпеки лікарських засобів, медичної техніки і виробів медичного призначення, належного режиму обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Завданнями Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками є:

- участь у формуванні та реалізації державної політики у сферах контролю якості та безпеки лікарських засобів, медичних виробів та обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу;

- ліцензування господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, імпорту лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

- технічне регулювання у сферах якості та безпеки лікарських засобів, медичних виробів та обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

- здійснення державного регулювання і контролю у сферах обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу [21].

Щодо функцій цієї служби, то їх можна класифікувати за предметною ознакою:

- функція правового регулювання у сферах обігу лікарських засобів, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

- функція ліцензування у сферах обігу лікарських засобів, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

- контрольна функція у сферах обігу лікарських засобів, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

- функція технічного регулювання у сферах обігу лікарських засобів, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

- функція взаємодії та міжнародного співробітництва.

За ознакою способів організації впливу цього органу виконавчої влади на суспільні відносини вона виконує такі управлінські функції: прогнозування, планування, контроль, облік, інформаційного, кадрового, матеріально-технічного забезпечення.

Організаційно-структурний блок адміністративно-правового статусу Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками характеризується таким. Ця служба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра охорони здоров'я. Власне, назва «Державна служба» відповідає нормативному положенню, що більшість функцій цього центрального органу виконавчої влади становлять функції з надання адміністративних послуг фізичним і юридичним особам.

Державну службу з лікарських засобів та контролю за наркотиками очолює Голова, який призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозицій Міністра охорони здоров'я. Він має двох заступників, зокрема одного першого, які призначаються на посаду та звільняються з посади Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним Міністром охорони здоров'я на підставі пропозицій Голови. Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції служби, обговорення основних напрямів її діяльності у її структурі може утворюватися колегія [22].

Організаційна структура Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками являє собою зумовлену її цілями, завданнями, функціями сукупність внутрішніх та зовнішніх структурних елементів та зв'язків між ними, що забезпечує оптимальний рівень здійснення повсякденного державного управління, розподіл повноважень та контроль за прийняттям рішень у сферах контролю якості та безпеки лікарських засобів, медичної техніки і виробів медичного призначення, обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу.

За територіальним принципом у структурі Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками можна виділити підрозділи, компетенція яких поширюється на всю територію держави (центральный апарат), та територіальні підрозділи (відповідні обласні управління). За принципом стійкості управлінських зв'язків – підрозділи «прямого управління» (територіальні підрозділи, центральный апарат) та «опосередкованого управління» (підвідомчі прибуткові організації).

Компетенційний блок. Відповідно до поглядів наукової спільноти компетенція органу виконавчої влади – це певний обсяг державної діяльності, покладений на конкретний орган, або коло питань, передбачених законодавством, які цей орган має вирішувати в процесі практичної діяльності [23, с. 99]. А.П. Альохін під компетенцією органу державного управління розуміє систему повноважень цього органу щодо здійснення державної влади, яка включає в себе обов'язок (перед державою) і право (стосовно керованих об'єктів) виконувати певні завдання і функції щодо цих об'єктів [24, с. 99]. Ґрунтуючись на вищевикладеному, компетенцію Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками слід визначити як встановлену нормативно-правовими актами сукупність повноважень (прав і обов'язків), які мають просторові межі та реалізуються у сферах контролю якості та безпеки лікарських засобів, медичної техніки і виробів медичного призначення, обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу.

До основних обов'язків Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками можна віднести:

- розробку проектів державних цільових програм з питань здійснення контролю якості лікарських засобів і медичних виробів та здійснення контролю у сферах обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, участь у забезпеченні виконання таких програм;
- проведення галузевої атестації лабораторій зі здійснення контролю якості лікарських засобів;
- проведення атестації провізорів і фармацевтів;
- видачу суб'єктам господарювання ліцензій на виробництво лікарських засобів, імпорту таких засобів, оптову та роздрібну торгівлю лікарськими засобами;
- здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства щодо забезпечення якості та безпеки лікарських засобів і медичних виробів на всіх етапах обігу;
- здійснення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання ліцензійних умов провадження господарської діяльності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- видачу суб'єктам господарювання дозволів на право ввезення (вивезення) та на право транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;
- забезпечення інформування громадськості з питань здійснення контролю за введенням в обіг медичних виробів та обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [21].

Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками на виконання покладених на неї завдань має право:

- залучати до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців (за їх згодою), працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, а також підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками);
- одержувати безоплатно від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, їх посадових осіб, а також громадян та громадських об'єднань інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань;
- скликати наради, утворювати комісії та робочі групи;
- користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державною системою урядового зв'язку та іншими технічними засобами [21].

Наприкінці дослідження варто узагальнити його результати та зробити відповідні **висновки**:

1. Поняття «правовий статус» визначає загальні характеристики суб'єкта права, його становище у відповідній системі, характер взаємозв'язків з іншими елементами, ознаки, завдання, призначення тощо. Складник конструкції «правовий» говорить нам, що це становище врегульовано нормами права, що містяться у нормативно-правових актах держави.

2. В узагальненому вигляді під правовим статусом органу виконавчої влади слід розуміти визначене нормами права його становище в загальній системі органів виконавчої влади, що виражається у його призначенні, структурі, компетенції, відповідальності, підзвітності та підконтрольності та дає йому змогу бути суб'єктом відповідних суспільних відносин.

3. Адміністративно-правовий статус Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками – це визначене нормами права, в т.ч. адміністративного, її становище в загальній системі органів виконавчої влади, яке виражається у її призначенні, функціональній спрямованості, організаційній структурі, підзвітності, підконтрольності, компетенції, відповідальності, та дає їй змогу виступати суб'єктом адміністративно-правових відносин.

4. Складовими елементами адміністративно-правового статусу Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками визначимо:

- інституціональний блок (мета, завдання, функції);
- організаційно-структурний блок (порядок створення, ліквідації, реорганізації, тип організаційної структури, підзвітність, підконтрольність);
- компетенційний блок (повноваження, предметна та територіальна підвідомчість, особливості відповідальності, гарантії реалізації повноважень).

5. Вважаємо, що адміністративно-правовий статус Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками є першочерговим серед інших її статусів, адже, по-перше, ця служба є органом виконавчої влади, відповідає за реалізацію державної політики у сферах контролю якості та безпеки лікарських засобів, обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, тобто виконує відповідну державно-управлінську діяльність і є суб'єктом адміністративного права; по-друге, вона наділена державно-владними повноваженнями у вищезазначених сферах, може застосовувати заходи адміністративного примусу, використовує відповідні способи адміністративно-правового регулювання: дозвіл, заборона, зобов'язання; по-третє, реалізуючи надані їй повноваження, вона вступає в особливий вид суспільних відносин – адміністративно-правові відносини. Ці відносини мають державно-владний характер, тобто один із суб'єктів (Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками) завжди наділений державою владними повноваженнями щодо інших учасників відносин, виступає від її імені та застосовує у разі необхідності заходи державного примусу.

Перспективними напрямками подальших досліджень визначимо аналіз особливостей компетенції Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками.

Список використаних джерел:

1. Зливко С. Особливості адміністративно-правового статусу державної кримінально-виконавчої служби України в сучасних умовах реформування. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип. 3. С. 35–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprprg_2016_3_9 (дата звернення: 29.04.2017).
2. Курило С.Л. Адміністративно-правовий статус органів внутрішніх справ як суб'єкта взаємодії з органами місцевої влади з питань забезпечення громадської безпеки та громадського порядку. Форум права. 2012. № 1. С. 523–526. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2012-1/12kcltgp.pdf> (дата звернення: 29.04.2017).
3. Мандичев Д.В. Адміністративно-правовий статус державної служби України з лікарських засобів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Х.: ХНУВС. 2012. 197 с.
4. Рибалка Н.О. Адміністративно-правовий статус органів державного фінансового контролю в умовах реформування міжбюджетних відносин. Наше право. 2015. № 3. С. 50–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nashp_2015_3_10 (дата звернення: 30.04.2017).
5. Харенко О.О. Адміністративно-правовий статус центрального органу виконавчої влади: проблема змісту. Актуальні проблеми держави і права. 2011. Вип. 60. С. 325–330. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_60_46 (дата звернення: 30.04.2017).
6. Большой энциклопедический словарь / под ред. А.Я. Сухарева, В.Д. Зорькина, В.Е. Крутских. М.: ИНФРА-М. 1997. 790 с.
7. Теория государства и права: курс лекций/ под ред. Н.И. Матузова, А.В. Малько. М.: Юрист, 1997. 672 с.

8. Бандурка О.О. Державна податкова служба в Україні: система, правовий статус, модернізація. Х.: Нац. ун-т внутр. справ. 2004. 234 с.
9. Габричидзе Б.Н. Конституционный статус органов Советского государства. Москва: Юрид. лит. 1982. 184 с.
10. Малиновський В.Я. Державне управління: навчальний посібник. Луцьк: Ред.-вид. відд. «Вежа» Вол. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. 2000. 558 с.
11. Сухонос В.В. Поняття і сутність правового статусу прокуратури України. Держава і право: зб. наук. праць / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. 2011. Вип. 51. С. 199–204.
12. Административное право России: учебник. Часть 1. Государственное управление и административное право / под ред. А.П. Коренева. М.: Московская академия МВД России; Щит, 2002. 306 с.
13. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. 584 с.
14. Стариков Ю.Н. Курс общего административного права: в 3 т. М.: Норма-Инфра-М, 2002. Т. 2: Государственная служба. Управленческие действия. Правовые акты управления. Административная юстиция. 600 с.
15. Коломось Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч. К.: ЮрінкомІнтер. 2011. 576 с.
16. Павлов Д.М. Адміністративне право. Загальна частина: конспект лекцій. Київ: МАУП. 2007. 136 с.
17. Административное право Украины: учебник / под общей ред. С.В. Кивалова. Х.: «Одиссей». 2004. 880 с.
18. Бахрах Д.Н. Административное право: учебник для вузов. М.: БЕК, 1996. 368 с.
19. Алехин А.П. Административная ответственность за правонарушения на транспорте. М.: Юрид. лит. 1967. 112 с.
20. Івчук М.Ю. Адміністративно-правовий статус органів прокуратури України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Держ. н.-д. ін-т МВС України. К., 2011. 180 с.
21. Про затвердження Положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 647 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/647-2015-%D0%BF> (дата звернення: 24.04.2017).
22. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17> (дата звернення 24.04.2017).
23. Галунько В.В., Курило В.І., Короед С.О. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник. Херсон: Грінь Д.С. 2015. 272 с.
24. Алехин А.П., Кармолицкий А.А., Козлов Ю.М. Административное право Российской Федерации: учебник. М.: Зерцало-М, 2003. 608 с.